

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok viszt. Előfizetések és hirdetések a
 kiadósra nem oldalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők

Hintze bécsi tanácskozása a legutóbbi évek legfontosabb eseménye.

Hintze a király előtt. A keleti kérdések megoldása. Konkrét határozat a békéről.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök ma Hintze külügyi államtitkárral és gróf Burián külügyminiszterrel hosszabb tanácskozást folytatott.

Bécs, szeptember 4. A király ma kihallgatáson fogadta Hintze német külügyi államtitkárt. A kihallgatás után villásreggeli volt, amelyen a királyi páron kívül gróf Wedel nagykövet és gróf Burián Károly külügyminiszter vettek részt.

Bécs, szeptember 4. A Wiener Mittagzeitung mértékadó politikai személyiség nyilatkozatát közli, amely szerint Hintze államtitkár látogatásának eminenter politikai jelentősége van s ez a látogatás a legutóbbi évek legfontosabb eseménye. Nagy jelentőségű a látogatás azért is, mert a függő kérdések egész sorozata fog most eldőlni, amelyeknek alapelveit még a német nagyfőhadiszálláson beszélték meg. Hintze államtitkár tulajdonképp most perfektuálni jött a megállapodásokat.

A mostani tárgyalásokon nemcsak a lengyel kérdés kerül megoldásra, hanem a keleti kérdések egész csoportját most terelik megfelelő mederbe.

Meg fogják beszélni a békeakció mellett és ellene szóló lehetőségeket s olyan konkrét határozatokat fognak hozni, amelyek közös szöveg formájában fognak nyilvánosságra kerülni.

A Szociális Hét.

Budapesten kedden zajlott le a Szociális Hét harmadik napja a Szent-István Társulat disztermében. Közéletünk legkiválóbb férfiai tartottak izzó korkérdésekről beszédeket im pozáns tömeg előtt. Értesülésünk a követ kezdő:

Prohászka Ottokár püspök d. e. 10 órakor nyitotta meg a tanácskozást.

Dr. Czettler Jenő mindenekelőtt arra hívatkozik, hogy a háború folyamán a mezőgazdaság adta a legtöbb katonát, a legtöbb reális értéket. Ez is azt bizonyítja, hogy a nemzeti lét ellen irányuló támadás lenne mezőgazdaságunk gyöngítése. A múltban a nagybirtok, most pedig mind nagyobb előszeretettel a kisgazda ellen emelik a nemtermelés vádját. Ez igazságtalanság, mert senki sincsen, aki nem akarná a többtermelést. A gazda azonban nem hajlandó másnak dolgozni, hanem munkájának gyümölcsét maga akarja látni, mert munkája nem olyan, amit kávéházban fuvarlevelek és lefűti jegyek csereberélésével folytatnak.

A többtermelés egyik előfeltétele a talajjavítás. Igaz, hogy a vízszabályozás nagy termőterületet mentett meg, de elmulasztották azzal egyidejűleg a csatornázást. Az Alföldön folytatott oktalan erdőpolitika is egyik fő oka annak, hogy állandó szárazsággal küzdünk és állattenyésztésünk az Alföldön leromlott. A tagosítás is egyik nagy elősegítője lenne a többtermelésnek. A kormánynak most módja lenne a kivételes hatalom útján

ezt végrehajtani. A tagosítás nagy munkaerő-megtakarítást jelent.

E nagy célok szolgálatában örömmel üdvözli a keresztény magyar társadalom e nagy megmozdulását. Ennek a mozgalomnak azonban egységesnek kell lennie. Össze kell fognunk mindnyájunknak. Egy nagy fejedelmi hadvezér a nevét viselő ezredhez azzal az intellemmel fordult, hogy dolgozzanak és munkára intse az otthonlevőket, mert különben minden elvész számunkra és hazatérve, csak emlékeket találnak és sirokat. De a munkánk és küzdelmünk legyen egységes, mert amiként nincsen katolikus buza ugyanígy református rozs sincsen, hanem van papirosbuza, melynek felekezeti hovatartozandóságát nem kívánom kutatni. Ha ezt engedjük elhatalmasodni, akkor a széthúzással a magyarság sirját ássuk meg.

Ezután gróf Majláth József a magyar birtokpolitika a háború utáni irányairól szól. A földbirtokpolitika egyike a legnehezebb kérdéseknek, azért megoldása nagy körültekintést igényel. A kivándorlási tanács már 1916-ban rámutatott e kérdés fontosságára, hangsúlyozván, ez a kérdés előbbrevaló, mint a választójog. A kivándorlási tanács tanulmányt is tett közzé, melyben vörös fonalként húzódott végig azon elv, hogy erőteljes kisbirtokos osztályra van szükségünk. A nemzet jövője attól függ, meg bírjuk-e erősíteni azokat a rétegeket, melyek az országnak a honvédő és kenyértermelő erőket szolgáltatják.

Arról is kell majd gondoskodni, hogy a

kik a megváltás jogán földhöz jutnak, hogy azt el ne idegeníthessék.

Délutáni ülés.

Délután 4 órakor újból teljesen megtelt a Szent-István Társulat diszterméje.

Az elnöki széket Giesswein Sándor prelátus, országgyűlési képviselő foglalta el.

R. Csöngedy Gyula rámutat arra, hogy az emberi munkaerő hihetetlen méretű pusztulása kötelességünké teszi a megmaradottnak minél jobb értékesítését. Gondoskodni kell tehát arról, hogy a csökkent munkaerejük is teljesen be legyenek állítva a közgazdasági életbe, hogy munkaerejük a nekik legmegfelelőbb, a köznek leginkább hasznos hajtó módon be legyen kapcsolva a nemzet gazdasági tevékenységébe.

Utána Haller István már a mai állapothoz megállapítja, hogy a háború után minden állam fokozott figyelemmel fogja gondozni mezőgazdasági érdekeit. Magyarország állami ereje legnagyobb mértékben a mezőgazdaságba van fektetve. Egszisztenciális kérdés tehát, hogy mezőgazdaságunk lépést tartson a külfölddel.

Végül Kocsán Károly szerkesztő a földbirtokról mondott beszédet. Többek között a következőket mondotta: A föld és a nép. Ez a két probléma foglalkoztatja most a közvéleményt. Eddig földbirtok politika ha volt Magyarországon, akkor az nagyon rossz volt, mert eredményei borzasztóak. A kivándorlási óriási mérete, a mezőgazdasági proletárok nagy száma és azok megélhetésének

a legnagyobb bizonytalansága azt mutatja, hogy itt öntudatos birtokpolitika nem volt. Az ország gazdasági népelete a Szabarához hasonlít. Most azonban homlokterbe került a földbirtokpolitika, melyet a háború tölt előtérbe. Ezzel a kérdéssel foglalkozni kell, mert ettől függ a jövő békés fejlődése.

A főispán szérumot szerzett a vármegyének.

A balkáni expressz. — Nem írják össze a tanköteleseket. — Három magyarosodó község.

Biharmegye közigazgatási bizottsága Malatinszky Lajos főispán elnöklésével tegnap ülést tartott.

Megjelentek: Karácsonyi János dr. c. püspök, Pallay Lajos, Fráter Barnabás alispán, Németh István kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Vasady Lajos dr. kir. tanfelügyelő, Móricz Ernő dr. főorvos, Keszthelyi Zoltán főjegyző, Gyöngyössi István dr. főügyész, Kiss István dr. tanfelügyelő (Belényes), Verner Kálmán árv. elnök, Gera Sándor dr. Kellner György dr. főállatorvos, Lendvay István gazdasági előadó, Varró Domokos műszaki tanácsos, Thury Endre dr. kir. ügyész, Pallay Béla dr., Erős István dr. és Szunyogh Sándor dr. jegyzők.

Keszthelyi Zoltán főjegyző az alispán nemleges jelentését terjesztette be, Verner Kálmán árv. elnök jelentette, hogy a vasvári járásban megvizsgálta a hadigondozottak ügyvitelét s kielégítőnek találta, a felmerült árvasegélyeket mindenütt kezdik kiutalni.

Móricz Ernő dr. főorvos jelentette, hogy a közegészségügy kedvezőtlenebb volt, mint az előző hónapban, 380-nál több a betegek száma. Vérhas járvány volt hat járásban 77 esetben. A belügyminiszter nem küldött vérsavót, ezért Malatinszky Lajos főispán osztálygyárak útján gondoskodott oltóanyagáról. Az oltásokat Hercz Géza járásorvos végezte. Jelenti, hogy a gyermeknyaraltatás és ellenőrzése kifogástalan volt.

Kellner György főállatorvos jelentette, hogy a kötegyáni állatorvost felmentették a katonáskodás alól s elfoglalta hivatalát.

Németh István kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelenti, hogy az idén az első 6 hónapban 41500 koronával több adó folyt be, mint a tavalyi első félévben. Jogilletékben és bélyegben 854.000, fogyasztási és italadóban 3.136.000, dohányjüvedékben 736.000, bélyegben 65.000, jüvedelmi és hadiadóiban 687.000 koronával több folyt be mint a múlt év első felében.

Vasady Lajos dr. tanfelügyelő bejelenti, hogy Kiss Bélát Sitervölgyről Marciházára, Répay Bélát Marciházáról Csengerujfalura, Grunner Viktort Okányból Sitervölgyre helyezte át a miniszter. A bárándi ref. iskolát járvány miatt bezárták.

Keszthelyi Zoltán főjegyző bemutatta a nagyszabású feliratot a vöröstoronyi fővonal kiépítése s a balkáni expressz ügyében, amelyre a kereskedelmi miniszter azt válaszolta, hogy a két balkáni vonatpár megindítása is lehetetlen ma a romániai viszonyok bizonytalansága miatt, de állandóan figyelik a helyzet javulását. Tudomásul vették, hogy egyelőre balkánexpressz nem halad keresztül Nagyváradon.

Erős István dr. javaslatára a birtokrendezési ügyekben gazdasági szakértőként kijelölték: Erős Zoltánt, Olasz Eleonórt, Papp Imrét és Hermann Lajos erdőmestert.

Vasady Lajos dr. jelenti: hogy a kultuszminiszter a tankötelesek összeírását az idén nem kívánja. — Megyeszerte közéleti szik.

Kiss István dr. belényesi tanfelügyelő örvendtes bejelentéseinek sorozatát folytatta. Három magyarosodni kívánó községről tesz jelentést. És pedig: Alsótópa község iskolaszéke elhatározta,

hogy a községi iskola tanítási nyelve ezen-
tul magyar lesz, ugyancsak Felsőtopa és Nagykerpesd is. Jelenti, hogy Mellán István tanító lemondott állásáról, Béli Márkaszékről eltávozott. A belényesi állami polgári leányiskolához Botyán Erzsébet, Boros Aliz és Thuránszky Margit okl. polgári iskolai tanítónőket az internátusba nevelőnőkké nevezte ki a kultuszminiszter.

A három magyarosodó községet bevezették a törzskönyvbe.

„Még a nyugtámat is oláhul fogom írni.”

Biharmegye fegyelmi választmánya tegnap Malatinszky Lajos főispán elnöklésével tartott ülést. A programon több érdekes ügy szerepelt. Előadó volt Vasady Lajos dr. tanfelügyelő.

Politika a pedagógiában.

Nagy Imre élesdi iskolaigazgató hadilábon állott Kocsis Béla gyógyszerésszel, aki az iskolaszék elnöke. Három vádat emelt ellene az iskolaszéki elnök:

1. Engedetlenség és tiszteletlenség felbukkanásával szemben,
2. engedély nélkül elment a községből, ebből a tanításra hátrány származott,
3. hamis jegyzőkönyvet vett fel.

Vasady Lajos dr. tanfelügyelő ismertette az ügyet, mire Korcsmáros László igazgatótanító, Nagy Imre védője tartott védőbeszédet. Politikai hajszának minősítette a vádat, mert Nagy Imre negyvennyolcas és Kocsis Béla munkapárti, aki politikai ellenfelét így akarja lehetetlenné tenni. Felmentést, esetleg enyhe ítéletet kér.

Thury Endre dr. királyi ügyész 100 korona pénzbüntetést javasolt.

A fegyelmi választmány Nagy Imrét 40 évi tiszteességes és becsületes tanítói működésére tekintettel csupán dorgálásra ítélte.

Mert helyettesítette a feleségét.

Orosz Gábor berettyócsuhaji tanító másodmagával tanított, Meskó Irma tanítónővel, aki neki háború előtt ígértett tette, hogy Hollószegen tanító feleségével helyet cserél. Orosz Gábor aztán bevonult katonának, — 1916-ban felmentették, ő hazajött s Meskó Irmához a következő kérdést intézte:

— Nos, mi van az áthelyezéssel? Cserélt a feleségemmel?

Erre Meskó Irma szeme közzé nevetett Orosznak, aki őt leszidta, sőt székét is ragadott. Később Orosznak a Hollószegen működő felesége áldott állapotba jutott s Orosz kérte, hogy ő helyettesítse. E célból felment a tanfelügyelőhöz s állítása szerint a tanfelügyelő megtagadta kérése teljesítését. Orosz ennek dacára is elment Hollószegre s ott szeptembertől októberig helyettesítette a feleségét s azt a hibát követte el, hogy Hollószegen az ügyeket Orosz Gáborné néven intézte, tehát hamis néven. Vasady Lajos dr. előadó szerint engedetlenséget követett el, hogy átment Hollószegre, bár vádlott azt állítja, hogy az ottani iskolagondnoknál jelentkezett s az tudta, hogy ő ott tanít.

Thury Endre dr. királyi ügyész 100 korona pénzbüntetést javasol.

Zigre Miklós dr. védő felhozta, hogy Orosz Gábor feleségéhez, otthonába akart menni, mikor a harcterről hazajött s felesége áldott állapotban volt. Meskó Irma a hibás, aki őket elválasztotta.

A fegyelmi választmány őt 100 K pénzbüntetésre ítélte.

Elcsaptak egy oláh tanítót.

Tonca Sebestyén vércsörögi állami tanítót két váddal illették: 1917 augusztusában, mikor Románia betört Erdélybe, azt terjesztette, hogy ha a románok ellenük jönnek, összes katonáink átpártolnak az ellenséghez, a másik vád az, hogy 1916-ban kijelentette: ha majd nyugdíjaznak, akkor még a nyugtámat is oláhul fogom írni. Élesden a főszolgabíró ezért kihágási eljárást indított ellene, s ott a vád beigazolódott.

Thury Endre dr. ügyész szerint a fegyelmi vétséget Tonca a háború alatt követte el, enyhébb büntetése nem lehet, minthogy saját költségén áthelyeztessék.

Tonca Sebestyén személyesen védi magát. Ha ez igaz volna, a méltó büntetés számára csak egy lehet: a börtön. A főszolgabíró ellensége neki.

Malatinszky Lajos főispán figyelmeztet, ne vádaskodjék, két fórum ítél már s ellenségeskedésről szó sem volt. Vigyázzon, amit állít, azért helyt kell állnia.

Tonca Sebestyén: Egy tanún alapul az ítélet, a jegyző is ellenségem.

Elnök: A főszolgabíró is, a jegyző is.

Tonca Sebestyén: Megvoltam büntetve, na, kihágást képeztem. De védtem a magyarságot, Vasady ur a tanum rá, Aradon üldöztek az oláhok. Nem vagyok bűnös, nem büntetés az áthelyezés, csak ha beírják a minősítésbe. Engem az aradmegyei tanfelügyelő hívott állásomra. A magyarságért élek, és éltem, képes volnék lemondani állásomról, ha áthelyeznének, mert én nem hagyom ott községemet akkor sem, ha áthelyeznek. Rágalom és boszu minden. Magyaroknak érzem és vallom magam. Felmentést kérek, esetleg nyugdíjba helyezést.

A tört magyarsággal elmondott védőbeszéd után a fegyelmi választmány visszavonult s rövid tanácskozás után kihirdették az ítéletet,

— Bűnösnek mondta ki Toncát s állásától való elmozdítására ítélte s a költségeket is viselni köteles.

Ügyész megnyugodott, Tonca fellebbezett. A határozat megaláztatást fog kelteni.

Hertling kancellár az oroszországi merényletről.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Germánia közli Hertling birodalmi kancellárnak az oroszországi eseményekről tett nyilatkozatát. A kancellár a következőket mondotta:

— Némák vagyunk, de nem süketek és semmi esetre sem leszünk vakok, hanem meglátjuk a lövés felvillanását, mielőtt a hangjait meghallanánk, mert a golyó e két pillanat között talál. Nem lehet tudni, hogy az oroszországi események mellettünk vagy ellenünk válnak be, de mi résen vagyunk.

Az anyacárnét és lányát is meggyilkolták.

Budapest, szept. 4. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Temps jelenti Londonból, hogy az anyacárnét és leányait is meggyilkolták ugyanazon nap, mikor az excárt kivégezték.

A cseheket Amerika is elismerte.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti Washingtonból, hogy az amerikai kormány a cseheket hadviselő hatalomnak ismerte el.

Tömeges kivégzések Oroszországban.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Moszkvából jelentik: Az Uriczhy meggyilkolása ügyében vezetett vizsgálattal kapcsolatban 500 embert, köztük 40 angolt kivégeztek. Nisni Novogorodban a kivégzett emberek száma 41-re emelkedett. A lapok hevesen támadják az ántántot, amely Oroszországot vértengerbe és nyomorba akarja folytani.

Finn király választás előtt.

Budapest, szept. 4. (Saját tudósítónktól.) Helsingforsból jelentik: Az országgyűlést e hét folyamán össze fogják hívni. Az összehívástól számított két héten belül meg fog történni a finn nemzet királyválasztása.

Lenin állapota.

Budapest, szept. 4. (Saját tudósítónktól.) Moszkvából jelentik: Lenin állapotában újabb krízis várható. Az orvosi jelentés Lenin állapotát az alacsony láz ellenére még mindig nagyon komolynak mondja.

A Wolf-ügynökség a Scarpe és Peronne közötti visszavonulásról.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti: A Scarpe és Somme között tegnap nem voltak gyalogsági harcok. — A Scarpetől és Peronnétől északra levő területek között harmadikára virradó éjszaka végrehajtott visszavonulásunkat csak habozva követte az ellenség miután délig tűz alatt tartotta elhagyott állásainkat. A Noyontól délkeletre levő területen erős tűzérzési előkészítés után két ízben végrehajtott francia részlet-támadásokat visszautasítottuk. Aylettől északra több francia előretörés meg-hiusult, az Aisnétől nyugatra fekvő területen erős ellenséges támadások össze-omlottak.

A párisi lapok előkészítnek az offenzíva befejezésére.

— A Hindenburg-vonalak. —

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A párisi lapok írják, hogy az antant offenzívája véget fog érni, mielőtt a németek elérnék a Hindenburg-vonalat. A lapok általában előkészítik a közvéleményt az offenzíva befejezésére. A Temps és a Journal azt írja, hogy a Hindenburg-vonai öt szakaszból áll, olyan, mint egy vár, mely a föld alatt maradt s betonozott lőrészekkel vannak ellátva. Valóságos utak vannak vágva a föld mélyében és a kövek közt, amelyek elpusztíthatatlanok. Ez a védelmi rendszer komoly akadályt jelent még a hatásosnak bizonyult új harci eszközöknek is.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 4-én este:

Eddig nagyobb eseményt nem jelentenek. A Scarpe és Somme között az ellenség tapogatózva előnyomul új vonalaink felé. Az Aylette és Aisne között megújított támadásokat visszavertük.

Az entente ultimátuma Oroszországhoz.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Az entente alattvalóinak Oroszországban való letartóztatása miatt a szövetségesek ultimátumot intéztek az orosz kormányhoz.

A németek további visszavonulása.

Berlin, szept. 3. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsapata és Böehn vezérezredes hadcsapata.

A Lys mindkét oldalán az ellenség előcsapatainkkal folytatott állandó harc után a Wulwerghen—Wieppe—Tac—St. Maurlawentic—Richtbeurg vonalig dolgozta magát előre. Vegyes osztagaink ezekben a kis csatákban hatásos károkat okoztak nekik és előretörésekben és támadásokban foglyokat szedtek el tőlük. A Scarpe és Somme közti harc vonalon a nap nyugodtan telt el. A megelőző éjszaka csapatainkat visszavettük a Laeox—Mores—Manoucort-vonalra. Ezt a mozdulatot, melyet néhány napja előkészítettünk, tervszerűen, az ellenség által meg nem zavarva hajtottuk végre. Az ellenség csak délután követett habozva bennünket.

A Meslains és Peron közti harcvonalon az ellenség tegnap nem utította meg támadásait. Noyontól mindkét oldalt a franciák erős támadásokat hajtottak végre, amelyek főleg a Champagnie és Dussy közti magaslati terep ellen irányultak. Az ellenség itt délelőtt és délután négy ízben rohamozott hasztalan. A többször kitűnt 231. gyalogsági hadosztály ellen, de teljesen visszavertük, éppen úgy, mint a támadási szakaszokon. Az Aillettenél felderítő harcok. Az Ailette és az Aisne között a franciák amerikaiakkal, olaszokkal együtt a legerősebb tűzhatás után megújították támadásaikat. A támadásokat több ízben elkeseredett közelharcban visszautasítottuk.

Tegnap 22 ellenséges repülőgépet és 7 kötött léggömböt lőttünk le. Rumay hadnagy 30-ik légi győzelmét aratta.

A német trónörökös hadcsapata.

Ripontól délre a francia árkok ellen intézett eredményes előretörések alkalmával foglyokat és géppuskákat hoztunk haza.

Ludendorff, első főtámadásmester.

Az entente csapatai visszavonulnak Archangelszk felé.

Helsingfors, szeptember 4. Vologdából, az entente oroszországi képviselőinek székhelyéről jelentik:

Az entente csapatai az oroszok elől visszavonultak Archangelszk felé. A földműves lakosságot magukkal hurcolják, hogy legyen elég munkásuk a vasúti vonal kitartozására. A parasztok azonban tömegesen szöknek.

Az Uremja Novosti című újság megcáfolja a finn fehér gárdának orosz területen való előnyomulásától terjesztett híreket.

A tengerikészlet igénybevétele.

(Folytatás.)

A termelő a nála közszükségleti célokra igénybevett tengerimennyiségen felül esetleg még fennmaradó tengerifeleslegét a Haditermény Részvénytársaságon vagy e társaság erre illetékes bizományosán kívül csakis olyan személyek részére idegenítheti el, akik tengerit hatósági vásárlási igazolvány alapján vásárolni jogosultak és csak akkor, ha a nála igénybevett tengerimennyiség beszállítását a tanács által megbízott tisztviselő engedélyt nyert.

Más törvényhatóság területén levő gazdaságba a termelő tengerijét elraktározás, vagy a jelen rendelet szerint megengedett felhasználás végett az elsőfokú közigazgatási hatóságtól (főszolgabíró, r. t. városokban a rendőrkapitány, híj. felruházott városokban a tanács által megbízott tisztviselő) nyert engedéllyel szállíthatja el.

Ugyanígy engedély szükséges az esetben is, ha valaki a munkabér, rész, konvenció stb. fejében kapott tengerit a termés helyén kívüli törvényhatóság területén levő állandó lakása helyére kívánja elszállíttatni.

A közszükségleti célokra igénybe vett mennyiség biztosításáig a törvényhatóság első tisztviselője a tengerinek a községről való elszállítását is betöltheti. Nem vonatkozik ez az intézkedés a Haditermény Részvénytársaság által már megvásárolt tengeri készletek elszállítására.

A jelen rendelet a tengerinek végrehajtás után való lefoglalását nem akadályozza, a lefoglalt terményeket azonban végrehajtási uton eladni csak akkor szabad, ha azoknak a közfelhasználás vagy a közszükséglet céljaira való megszerzése iránt intézkedés nem történt.

II. A tengerikészletek közszükségleti célokra való igénybevétele.

Az Országos Közfelhasználási Hivatalt vezető miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértéssel elrendelheti, hogy a tengeri termék az általa kivett mennyiség erejéig közszükségleti célokra igénybevétele (requiráltassék.) Az igénybevétel akár az egész ország területére, akár csak egyes törvényhatóságokra nézve rendelhető el.

Az igénybevétel tárgyában eljáró hatóság a polgármester.

Azt, hogy mely törvényhatóság területére nézve rendeltetett el az igénybevétel, azt az Országos Közfelhasználási Hivatalt vezető miniszter később fogja megállapítani.

A termelő a nála igénybevett tengerit el nem idegenítheti, fel nem használhatja, fel nem öröklötheti, fel nem dolgoztathatja, sem azon másnak jogot nem engedhet, hanem tartozik ezt arra alkalmas helyen tárolni és a rendes gazda gondosságával ügyelni arra, hogy igénybe vett készletének minősége meg ne romoljon és emberi ételmezésre alkalmas állapotban megmaradjon. Részletfeleslegének igénybe nem vett részével a termelő csak a jelen rendelet korlátai között rendelkezhetik.

Ha az igénybe vett készlet bármely okból megromlott és ezért a közszükségleti célokra kivett mennyiségbe be nem tudható és át nem vehető, a termelő ezt a részére visszahagyott egészséges minőségű tengeriből pótolni köteles.

A termelő köteles a jelen rendelet értelmében igénybe vett készleteket az eljáró hatóság utasításának megfelelően a Haditermény Részvénytársaságnak a megállapítandó időben beszolgáltatni és erre a célra a kijelölt legközelebbi vasúti vagy hajóállomásra, vagy a kijelölt raktárba, illetve földolgozó telepre szállítani.

Ha az igénybe vett tengeri még nincs letörve, a termelő köteles a tengeri letöréséről, mihelyt a tengeri a törésre alkalmassá válik, a helyi hatóság felhívására azonnal gondoskodni.

(Folyt. köv.)

Mi lesz a kötő-szövő gyárral.

Nógatni kell a várost.

A budapesti Magyar Német Szövetség, mint annak idején megírtuk, értesítette Nagyvárad városát, hogy egy gyáros Nagyváradon kötő szövőgyárat szándékozik felállítani, ha Nagyvárad városa a szokásos különböző kedvezményeket részére biztosítja. Kérte egyben annak a szerződésnek a másolatát, amelyet annak idején a gyulai kötő szövőgyárral kötött, arra az esetre, ha Nagyváradon is felállít a gyulai gyárhoz hasonló kötő-szövő gyárat.

Nagyvárad város tanácsa a kért szerződés másolatát elküldötte a Szövetségnek, de úgy látszik ezt elégnak tartotta s tovább nem tett semmit ez ügyben.

Ezt mutatja legalább is az a távirat, amelyet tegnap kapott Budapestről a Magyar-Német Szövetségtől a város s amely a következő:

A gyáros ideérkezvén, a kötő-szövőgyár ideiglenes elhelyezésére vonatkozó kérdésünkre postafordultával választ kérünk. A szerződés másolatokért köszönet.

Magyar-Német Szövetség.

Annak idején kijelentette a Szövetség átiratában, hogy az illető gyáros még a háboru alatt létesíteni szándékozik a gyárat, mivel azonban most nehéz a gyártelep felépítése, egyelőre csak a gépek elhelyezésére szükséges bérhelyiség kellene s arra kér választ, hogy található e ilyen helyiség Nagyváradon.

Ugy látszik, hogy ezuttal komoly vállalkozóval áll szemben Nagyvárad, aki jelenleg Budapesten van. Ezért érthető, hogy a városi tanács ilyen mostohán kezeli ezt a fontos kérdést.

Már meg kellett volna kezdeni az akciót, hogy készen álljunk a tárgyalásokra. Nem került volna pénzbe sem, ha összehívják az illető szakbizottságot, hogy legalább a bérhelyiség kérdésével legyenek tisztában s most meglegyen az alap a további tárgyalásokra.

A huza-vonával könnyen azt érhetjük el, hogy a vállalkozó keres és talál törekvő várost, amely elkaparintja az orrunk elől a kínáló alkalmat.

Az eddig követett nentörődömséggel soha nem fejlődik gyáriparunk, legalább is a város gondoskodásából nem és míg másutt emelkednek a gyárak, Nagyvárad marad a jelszavaknál.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Hentes tarthat 70 kg. zsíros szódát.

Nasch József alsótótfalui korcsmáros árdragítási perét tárgyalta Szóllóssy Gyula tanácsa.

Elnök jelentette, hogy Konstantin Virgil tanu nem jelent meg, az előjáróság igazolja, hogy beteg. Érdekes, hogy tegnapelőtt még érdeklődött nála, hogy meg kell e jelennie.

Vádlott: Sürgőnyt kapott.

Elnök: S erre beteg lett.

A vád Nasch ellen az, hogy 70 kilogramm zsíros szódát halmozott fel.

Vádlott: Miniszteri rendelet alapján tartottam a szódát, mert ez megengedi a kereskedőnek.

Elnök: Nincs igazolványa a kereskedésre.

Vádlott: Oda nősültem be, a feleségem igazolványát használom, különben korcsmáros vagyok és hentes.

Elnök: Nincs szatócziparra engedélye.

Miskovszky Jenő dr. ügyész vádbeszéde után a bíróság Nascht felmentette, mert a hentesnek szüksége lehet 70 kilogramm zsíros szódára.

Megszűnik a polgárőrség

Emlékszünk rá mindannyian, hogy 1914 szeptemberében nagy lelkesedéssel alakult meg a nagyvárad polgárőrség, amely a háborus behívásokat igyekezett pótolni nem hadkötelesek segítségével. A lelkesedés forrponon túl volt s azt hittük, hogy ezzel a lépéssel közelebb jutottunk a jó háborus rendszet felé.

Lukács Béla dr. szintén lelkesen vezette 80-100 tagból álló hadseregét mint polgárőrpáncsnok, de rövid ideig, mert el kellett menni Bécsbe énekelni s utóda Nagy Mihály dr. lett, aki a viszálykodások láttára megvált a parancsnoki tisztől, úgy okoskodván, hogy nem veszekedni jöttek össze a polgárőrök, hanem dolgozni. Most Lobermayer Gyula zenetanár kísérelte meg a megtépet nimbuszt helyreállítani, de őt is bevonultatták katonának. Utóda Katz Jakab lett s lesz az utolsó főparancsnok.

A rendőrség első emeletén, a 16 os számú szobában, ahol Beöthy Miklós rendőrfelügyelő vezeti az öngyilkosok és szerencsétlenül jártak statisztikáját, van még egy asztal, amely a polgárőrség parancsainak beírására szolgál.

Ezt az asztalt hetek óta senki se háborgatta néma elhagyatottságában. Katz Jakab már maga se molesztálja a kofákat és a tejfölt árulókat, nem is szidják már a piacon, félreállt, belefáradt.

A polgárőrök egy része a hus és zsír árusításnál tölti idejét, pontosan ott van reggel 6 órakor, mikor hust mérnek a városi husüzletben és zsirt a zsirüzletben, sőt ha tepertőről van is szó. Ilyenkor az első közt jutnak be, mert felkerül a karszalag. Éjjeli inspekcióna alig akad ember, az egész polgárőri cím csak arra való, hogy ha segédszolgálatos a polgárőr, hát ezen a címen felmentik.

A polgárőrség túlélté magát, ez a rendőrség vezetőinek véleménye. Nem polgárőrökre, hanem képzett, jól fizetett, állandó

tisztviselőkre van szüksége a rendőrségnek. A polgárőrség egy emlék már, emlék 1914-re, legfeljebb azok a revolverek hiányzanak belőle, amelyeket a lelkesedés nagy napjaiban a polgárőrök között kiosztottak, de vissza nem kaptak.

Hadisegélyek kifizetése.

A hadisegélyesekkel közlöm, hogy az 1918. szeptember havi hadisegély a következő sorrendben lesz kifizetve:

1918. évi szeptember 9. én, hétfőn a tűzoltó laktanyában az I. számú segélypénztárnál délelőtt 1-300 ig, délután 2701 től 3006 ig.

Fogyasztási adóhivatalnál 9. én, hétfőn délelőtt 3001 től 3250-ig, délután 4751 től 5000 ig.

Városi adópénztárnál 9. én, hétfőn: délelőtt 5001 től 5250-ig, délután 5251 től 5500 ig.

Városi házipénztárnál 9. én, hétfőn délelőtt 7001-től végig.

10. én, kedden a tűzoltó laktanyai segélypénztárnál: délelőtt 301 től 600 ig, délután 2401-től 2700 ig.

10. én, kedden a fogyasztási adóhivatalnál: délelőtt 3251 től 3500 ig, d. u. 4501 től 4750-ig.

10. én, kedden a városi adópénztárnál: délelőtt 5501-től 5750 ig, délután 6001 től 6250-ig.

11. én, szerdán a tűzoltó-laktanyai segélypénztárnál: 601 től 900 ig, délután 2101 től 2400-ig.

11. én, szerdán a fogyasztási adóhivatalnál: délelőtt 3501 től 3750 ig, d. u. 4251 től 4500-ig.

11. én, szerdán a városi adópénztárnál: délelőtt 5751 től 6000 ig, délután 6501 től 6750-ig.

12. én, csütörtökön a tűzoltó laktanyai segélypénztárnál: délelőtt 901 től 1200 ig, délután 1801-től 2100-ig.

12. én csütörtökön a Fogy. hivatalnál d. e. 3751-től 4000 ig, délután 4001-től 4250 ig.

12. én csütörtökön a Városi adópénztárnál: d. e. 6251-től 6500 ig, délután 6251 től 7000 ig.

13. án, a tűzoltó laktanyai segélypénztárnál: d. e. 1201-től 1500 ig, délután 1501 től 1800-ig.

Figyelmeztetem az államsegélyeseket, hogy a meghatározott sorrendben jelenjenek meg, mert aki az államsegélyt a fizetési napok alatt fel nem veszi, csak a következő fizetési napok alatt kaphatja meg.

Juricskay Barna
tanácsos.

XV. Benedek pápa koronázási évfordulója.

Pénteken lesz négy esztendeje, hogy megkoronázták XV. Benedek pápát és átvette a boldog emlékü X. Pius örökségét. — Négy év vihara és pusztulása közt nagyon jól tudjuk, hányszor emelte fel szavát Krisztus nevében és iparkodott a küzdő felek közt békés megegyezést létrehozni.

Nem riasztotta vissza semmiféle rosszindulat, intrika, nem törődött a gyalázkodással, melyben az entente-pártról része volt, fenn hirdette mindig békére való törekvését. Neki köszönhetjük, hogy sebesült hőseink hazajöhetnek a fogságból és az egészségeseknek is sok tekintetben enyhítette keserű rabságukat.

A koronázási évforduló alkalmából a székesegyházban holnap pénteken d. e. 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz.

A bécsi nagy jelentőségű tanácskozások.

Károly király és Ferdinánd bolgár cár találkozása.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Őfelsége Reichenau-ból Bécsbe utazott. Hintze külügyi államtitkárt és Stumm alállamtitkárt Őfelsége meghívta, hogy az udvari vonaton vele együtt utazzanak Bécsbe. Őfelsége délután fél 4 órakor érkezett meg a fővárosba, azonnal a Burgba hajtatott, ahol Ferdinánd bolgár cár látogatását fogadta. A két uralkodó beszélgetése másfél óráig tartott.

Csapataink elfoglalták a Monte Mantellot.

Budapest, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) (Hivatalos.) A Tonale szoros északi részét a havasi osztagaink meglepő támadással elragadták az ellenségtől a Punto San Nettot. 3602 méter magas Monte Mantellot, 3536 méter magas gleccser csucot. Ez az örökös jég és hó birodalmában végrehajtott fegyveres tény különös bizonyítást szolgáltatott a legnehezebb alpesi viszonyokkal is megbirkózó támadók harci rátermettségéről. A Hétközség területén élénk felderítő tevékenység. Egyébként nem volt fontos esemény.

Vezérkar főnöke.

HIREK

* Kitiintetett tisztek. A király Sebesy Károly 37. gy. e. bel. és Kürcz Hermann 101. gy. e. bel. hadnagyokat legfelsőbb díjcsőrő elismerésével, dr. Hoffmann Pál 101. gy. e. bel. főhadnagyot pedig a tiszti I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

* Az Urak Mária Kongregációja ma este fél-hétkor szokott helyén tartja első összejövetelét. Előadó Imrik Zoltán préz. (Hamisi atlan demokrácia.) Fél hat órakor tanácsülés.

* Másfél millió a közélélmezésre. — Nagyvárad város közélélmezési ügyosztálya részére 1 és fél millió korona folyószámlakölcsön felvételét óhajtja Nagyvárad városa. A kölcsönre több pénzintézet nyújtott be ajánlatot és pedig: a Nagyvárad Takarékpénztár, amely 5 százalék mellett hajlandó a kölcsönt folyósítani, az Angol-Osztrák Bank nagyvárad fiókja 5.4 százalék és a Magyar Általános Hitelbank nagyvárad fiókja 5.5 százalék kamat mellett. Nagyvárad város tanácsa a Nagyvárad Takarékpénztár, mint legelőnyösebb ajánlattevő ajánlatának elfogadását javasolja a közgyűlésnek.

* Doktorrá avatás. Gedeon Lászlót, néhai dr. Gedeon László koronagyógyész helyettes fiát 1918. augusztus 31. én a budapesti Magy. Kir. Tudomány Egyetemen orvosdoktorrá avatták.

* A tisztviselő étkezdében elő lehet fizetni. Akik a tisztviselő étkezdében étkezésre előfizetni óhajtanak, ebbeli szándékukat naponta d. e. 9-től 12-ig a Fekete Sas étteremben Egri Adolf közélélmezési tisztviselőnél bejelenthetik.

* Üzemek nem kapnak gabonabeszerezési engedélyt. A közélélmezési miniszter ur 124.500 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy gabonabeszerezési engedély ipartelepek, üzemek és intézetek részére ki nem állíthatók, miután szeptember 30-ig számított közélélmezési szükségletre szolgáló beszerzési utalvány csak egyénileg, illetve a családfő nevére állítható ki.

* A közigazgatási bizottság ülése. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja rendes havi ülést a városházán.

* Jelentés a gazdasági munkák végzéséről. A honvédelmi miniszteriumnak egy külön osztálya foglalkozik az aratási, cséplési és általában a mezőgazdasági munkák ellátásával. Miután a közérdek szempontjából igen fontos annak a tudata, hogy a kiadott rendeletek és intézkedések a gyakorlatban, hogy váltak be, a honvédelmi miniszterium most felhívta a gazdasági munkabizottságot, hogy a folyó évben kiadott rendeletekre, azok végrehajtására és a kiutalt aratószázadokra vonatkozó észrevételeit terjessze fel. A rendeletet a munkabizottság a legközelebbi ülésén fogja tárgyalás alá venni, hogy azonban ne csak a bizottságba beválasztott néhány gazdának, hanem az egész vármegye gazdaközönségének módjában álljon esetleges észrevételeivel és tapasztalataival a hivatalos közegeknek segítségére lenni. Az alispán felhívta a főszolgabírókat, hogy a gazdák megkérdezése mellett ők is adjanak erre vonatkozólag jelentést. A vármegyei munkabizottság az egyes munkaadók észrevételeit közvetlenül is szívesen veszi és kéri azokat lehetőleg szeptember hó 15-ig a vármegyei hadifogoly ügyeleti tiszthez beküldeni.

* A közélélmezési alkalmazottak fizetésjavítása. Nagyvárad város törvényhatósága a közélélmezési ügyosztály alkalmazottai részére 1917. augusztus 1-től fizetésjavítást, Szücs Géza főszámvevő részére 3000 K, Váradi Lajos, Scherez Károly és Dénes Béla közélélmezési vezető tisztviselőknek pedig egyenkint 2000 K jutalmat szavazott meg. A belügyminiszter most értesíti a várost, hogy úgy a fizetésjavítást, mint a jutalmakat jóváhagyta.

* Őszi országos vásár. A rendőrkapitányi hivatal közli és tudatja az érdekeltekkel, hogy az őszi általános országos vásár csak egy napon és pedig szeptember 9-én fog megtartatni. Zárlat nincs, mindenféle állat felhajtható.

* **Száz százalékkal emelik a személydijszabást.** A magyar államvasut növekvő kiadásai arra indították az államvasutak igazgatóságát, hogy a személydijszabás újabb emelésével foglalkozzék. A személyviteldíjat legutóbb két év előtt emelték fel körülbelül nyolcvan százalékkal. Azóta két ízben emelték a teherdijszabást, míg a személyszállítás díjának felemelése dolgában nem történt intézkedés. Most értesülésünk szerint elhatározta a kereskedelmi miniszter, hogy a személydijszabást okvetlenül felemeli, még pedig teljes száz százalékkal, úgy hogy ezután két jegy megváltása jogosít csak utazásra. Az erre vonatkozó tanácskozások előrehaladtak és a kereskedelmi miniszter erre vonatkozó rendeletét még az ősszel életbe lépteti.

* **Nem emelik a vasuti személydijszabást.** Budapestről jelentik: A Déli Hírlap megírta, hogy a kormány az államvasuti dijszabás jelentékeny felemelését tervezi. A Nap tudósítója előtt a vasuti tarifabizottságban kijelentették, hogy a közeljövőben történő tarifaemelésről szó sincs.

* **Az élet- és egészségtani ismeretek tanítása a polgári iskolákban.** A kultusz miniszter körrendeletében azt kívánja, hogy a polgári iskolákban az élet és egészségtani ismereteket is az oktatás körébe vonják. Nagyvárad város községi iskolaszéke a miniszteri rendelet értelmében megkereste a városi tanácsot, amely tegnapi ülésében elvben hozzájárult, hogy a községi polgári fiúiskola IV. osztályában a fontos közegészségi ismereteket heti 2 órában tanítsák s erre a költségeket a város fedezze. Mint értesülünk, az élet- és egészségtani ismeretek előadásával dr. Roszkopf Béla egyetemes orvost szándékoznak megbízni. Nem lenne felesleges, ha ezeket az egészségtani ismereteket a polgári leányiskolákban is bevennék a tantárgyak közé.

* **Visszaköltözik a járásbíróház az igazságügyi palotába.** Emeltettük, hogy az igazságügyminiszter, tekintettel a lakáshiányra, hajlandó Nagyvárad város azon kérését teljesíteni, hogy a nagyvárad-vidéki járásbíróház és a fiatalcruuk bírósága a nagypiac téri Andrányi Gusztáv házból visszaköltözzék az igazságügyi palotába, ha a bérleti szerződést a kincstártól Nagyvárad városa átveszi. A város tanácsa tegnap foglalkozott a miniszter határozatával s elhatározta, hogy a miniszter feltételeinek készségeleget tesz. A felszabaduló helyiségek közül, kellő átalakítással, öt megfelelő lakást csináltat, amelyek bére fedezi nemcsak a bérleti összeget, hanem az átalakítás költségeit is.

* **A gyufaipari szövetség megalakulása.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletével a Gyufaipari Szövetség cím alatt szövetség alakult. A szövetség székhelye: Budapest. A szövetségnek e rendelet erejénél fogva tagja minden vállalat, amely gyufát gyárt, állít elő. A szövetség célja a gyufa gyártásához szükséges nyersanyagok és félgyártmányok beszerzése és a szövetség tagjai között való felosztása, a gyufa forgalom behozatalára, igénybevételére, árára, valamint a kivitel és behozatal szabályozására vonatkozó javaslatok megtétele és a kereskedelemügyi miniszter utasításainak végrehajtása. A szövetség minden vonatkozásban állami felügyelet alatt áll, melyet a kereske-

delemügyi miniszter állandóan vagy esetről-esetre kijelölt közegei által gyakorol. A szövetség feloszlik, ha a kereskedelemügyi miniszter ezt elrendeli.

* **A vasuti jegyek előre megválthatók.** A máv. igazgatósága újabban akként intézkedett, hogy a vasuti vonatokra semmi okból jegynélkül felszállani nem szabad, mert aki jegy nélkül kezd meg az utazást, még a legrövidebb szomszédos forgalomban is, nem mint eddig, a mereldíjat kétszeresen fizeti meg, hanem 10 korona büntetést kell fizetnie. Mivel pedig az volt a jegy nélküli felszálló utasok nagyrészenek a panasza, hogy későn nyitották ki a jegypénztárt, s így nem jutott elég idő a jegyváltásra, az igazgatóság akként intézkedett, hogy ezután a jegyeket jóelőre megválthassák az utasok. Erre vonatkozólag a nagyvárad-i forgalmi főnökség a következő hivatalos értesítést adta ki:

A magyar királyi államvasutak igazgatósága által folyó hó 1-étől életbeléptetett szigorított üzletszabályzati rendelkezések betartatása érdekében értesítjük a t. utazó közönséget, hogy menetjegyeit nagyobb személyforgalmu állomásokon a vonat indulása előtt 2 órával, kisebb forgalmi állomásokon pedig egy órával előbb, 100 kilométeren túl történő utazásoknál pedig az utas jegyét már egy egész napszakkal, azaz 6 órával előbb megválthatja. Felhívjuk tehát a t. utazó közönséget, hogy utazó igazolványát a személypénztárnál vagy a városi menetjegyirodában idejében váltsa meg, nehogy a jegynélkül való beszállás folytán ellene a szigorított rendszabályok alkalkazzassanak. *A forgalmi főnökség.*

* **Német izléstelenség.** Az Apollóban francia minták utánzásaként német vonaljatekokat mutatnak be a háborúból. A német elefánt megeszi Antwerpent, Namurt, mint egy falatot, a német katona megveri az angol, orosz, franciát, mint a kétfenekű dob. Jön az orosz s a film felirata ez:

Im frieden saüft er,
Im kriege läuft er.

(A békében teleissza magát, a háborúban szalad.) Jön a német katona s jól beleugor az oroszba, hogy kettőt hemperedik s a végén a kardjával ráver a hátára s kirugja. Sok orosz volt hadifogoly volt a moziban s mi restelltük magunkat, hogy a levert ellenfelel így áll boszut az uszító alldeutsch filmagitáció.

* **Adomány a szegény gyermekek cipőjére.** Zboray Gyula törvényhatósági bizottsági tag 50 koronát küldött be hozzánk a Malatinszky Lajos főispán által a szegény gyermekek cipővel való ellátása érdekében indított akció céljaira. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

* **A só ára.** A m. kir. pénzügyminiszter ur 109474 számú rendelete alapján a só kicsinybeni árát 1918 szeptember 5-től kezdődőleg Nagyvárad város területére a következőkben állapítom meg: alak és darab só 1 kg. 46 fill. Helyben durván őrlött só 1 kg. 48 fill. Bányai finoman őrlött só 1 kg. 50 fill. Bányai darab sóból helyben őrlött finom só 1 kg. 52 fill.

* **A házi cselédek részére rendszeresített cselédkönyvek.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala tudomására hozza a város közönségének, hogy belügyminiszter ur 89180—1918. VI. a számú rendeletével a

cselédkönyvek árát folyó évi augusztus hó elsejétől kezdődőleg darabonként 2 K-ban állapította meg.

* **Szőlősgazdák állami italadója.** Az 1892. évi XV. t. c. 3. § a szerint nyílt községekben azok a szőlősgazdák, kik szeszest, italok kimérésével, vagy kis mértékben való elárusításával nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termései boraikból a háziszükségletre szánt bormennyiség után állami italadó fejében az 1893. év előtt fennálló fogyasztási adónak megfelelő részt fizetik, vagyis Nagyváradon mint I. s. osztályu községben bor után kincstári adóban 6 K 70 fillért, városi adóban 4 K-t összesen 10 K 70 fillért, bormust és szőlőcefre után 5 K 40 fillért. A most hivatott törvény végrehajtása tárgyában kiadott 1892. évi 51015. sz. p. m. utasítás XXVI. § a értelmében felhívom mindazon szőlősgazdákat, kik az előbb említett kedvezményre igényt tartanak, kötelesek szept. 15-ig, azonban legkésőbb a szüret megkezdéséig a háziszükségletre szánt bormennyiség feltüntetésével, ebbeli igényüket a városi fogy. adóhivatalnál annyival is inkább jelentésk be, mivel a későbbi bejelentésük tekintetbe vehetők nem lesznek. — Nagyvárad, 1918 szept. 1. Juricsky, pénz és adóügyi tanácsos.

* **Zongora és énekórákra** beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészíték a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémia államilag képesített okl. ének és okl. zongora-tanítónő, Arany János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianó eladó, esetleg bérbeadó.

* **Új szabóüzlet.** Van szerencsém a n. é. közönség hecses tudomására adni, hogy ifj. Erdős Albert és Ausländer S. helybeli szabócégeknek sok évi szabász működésük után, Nagyváradon, Szent János-utca 52. sz. alatt modern szabóüzletet nyitottam. Készítek papi, polgári- és katonai-, valamint gyermekruhákat, továbbá fordításokat és átalakításokat a legutányosabb árak mellett elvállalok. A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kérem *Gerhardt Ferenc* férfiniszabó, Szent János-utca 52.

* **Beiratás a zeneiskolába.** Bleyerné Garzó Adél áll. képesített zenetanárnő zeneiskolájában (Rákóczi-ut 12., III. em. 20. Telefon 15-15.) A beiratások naponta délelőtti 9-től 1-ig, délután 3-tól 5-ig, szeptember 6-ig bezárólag eszközöltnék. Az intézet vezetősége ez uton tudatja a növendékekkel, hogy a tanév megnyitása szeptember 9-én délelőtti 10 órakor lesz.

* **Megnyílt a Körös-utcai régi jóhírnevű Korzó-kávéház.** Pontos kiszolgálás, olcsó árak, kitűnő italok, hideg ételek. Minden este cigányzene. Szives pártfogást kér kiváló tisztelettel *Klein József* tulajdonos.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyárának
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Színház.

Az első színházi előadások.

Az első színházi előadások iránt érthetően nagyarányú az érdeklődés. Ezek az előadások ismerkedik meg Nagyváradi színházi közönsége új tagjaival a Szigligeti színháznak. — Kétségtelen, hogy Erdélyi Miklós színigazgatónak az a törekvése, hogy ennek a színháznak a múlt nemes tradícióihoz méltó tagokat állítson a közönség elé.

Az első előadás szombaton este lesz. A kedves és finom muzsikájú operett: A kis gróf-fal nyílnak meg a színház kapui. — Ezen az estén mutatkozik be a színház operett ensembléje. A Kis gróf fő női szerepét Horváth Nusi, az új primadonna játssza. A Kis gróf Rózsijában fog debatalni az új primadonna s minden jel arra vall, hogy a siker meleg megnyilvánulása mellett fog úgy az ő bemutatkozása, mint a gyönyörű szép és kivételes kvalitású Aggházy Melinda bemutatkozása lefolyni. Békefiné és T. Pogány Jankán kívül a váradi közönség elé ezuttal lép először Tihanyi Oszkár, aki a címszerepet fogja játszani. Az öreg grófot Barics Gyula, a színigazgatót Szigeti Jenő, a híres és burleszk Kocsonyát pedig az új kitérő komikus, Deák Kornél játssza.

Vasárnap délután Heltai Jenő finom vetüligjátéka, a Tündériak lányok kerül előadásra. A fő szerepet Hevessy Mariska, G. Polgár Mariska, H. Körössi Juci, Katona Irén, T. Pogány Janka, Tóth Elek, Bihari Ákos és Várady Lajos játsszák.

Vasárnap este a Sztambul rózsája van műsoron. Ez a hallatlanul nagy sikert ért operett külön eseménye lesz a szezonnyitásnak. Kondzsát Aggházy Melinda, Midillit a bájos Horváth Nusi játsszák. Achmedet a kiváló Barics Gyula személyesíti. Flóriánt az ügyes Tihanyi Oszkár és az öreg Müllert a finom humoru Deák Kornél.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

A kívándorló.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

A három testőr.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

URÁNIA
mozgó-
színház

MA

Az eszményi nő.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

Főszerkesztő:
Dr. KRÜGER ALADÁR.

Feloldó szerkesztő:
Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévízfürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Fésűk tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrűk, pipere és toilleite szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
javítások eszközöketnek.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttetéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Nagy-Várad.

VAS és rézágyak,

afrik és lőszörmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: össze-hajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Arverési hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy 70 hl. bor, melyből 10 hl. 1917. évi, a többi óbor, Székelyhidon, a fürdővel szemben levő 98. számú pincében, 1918 szeptember 10-én, délután 2 órakor, az átvétellel és fizetéssel késedelmes Klein Pinkasz kárára és veszélyére, a termelő Szabó Eszter székelyhidi lakos kérelmére, nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

A vételárát készpénzben legott az árverés befejezésekor ki kell fizetni, a vétel kincstári illetékével együtt, s a bort a termelő hordójában legott át kell venni, s 24 óra alatt a termelő hordóit ki kell üríteni, s a bort el kell vinni, mert különben a késedelmes árverési vevő kárára és veszélyére, a bor ugyanazon feltételek alatt, másnap, ugyanazon órában és folytatva minden következő köznapon ugyanazon órában mindaddig elárvereltetik, míg olyan vevő kerüli, aki az árverési feltételeknek eleget tesz.

Székelyhid, 1918 szeptember 2.

Stettner János

kir. közjegyző.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vizeskancsó színes	10—
Kenyérfőző színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfazék	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketéskészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hidegfelvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falifűző színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80—
Teáspohár chinaezüst foglalatban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpcészsze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-n. 13. sz.

Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Bélyegeket
veszek akármilyen mennyiségben. — Szilágyi Dezső-u. 5. sz. Földszint lépcsőházban balra. Telefon 1—95.

Jogi könyvek
gyűjteményes kiadások, Corpus Juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cím a kiadóban.

Valódi
gummi harisnyatartók párja 8 K. Hegedűs János Rákóczi-ut 1. Vársánap zárva.

Poloskairtó
Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Kis üveg 4 K, középvég 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk
azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatost. Moskovits Mór.

Kézimunka
nagyipar és raktár! Gobelin, Kelim, Sudan, selyem, arany és chemilla himzések legdivatosabb mintákkal. Előrajzolások, kézhimzést, gyönyöztetést, montirozást monogramhimzést szolid olcsó árakban készíthet Czieller Imre Nagyáruházában. b

Ruhafesték
valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vízszinteladók árendében részeseülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét
a ruhákért, mert a kitérően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

16 bizonyítványok
kal rendelkező megbízható egyén hivatali szolgálataiban állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Zongoratanítónő,
ki intézetben is több év óta tanít, magánzongora órákat vállal jutányos feltételek mellett. Házhoz is jár. Pável-u. 19.

Zongorámat
gyakorolni szándékoznak lakásomon átengedem. Cím a kiadóhivatásban.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete
és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb leírást a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Kiadó
üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, 1. emelet. Telefon 14-00.

Tavaszi
szeplők, májfoltok, bőrpörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Butorozott
szobák kiadók Zöldfa épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére
gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

LEGF. BUZACSIRIZ,
folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zölofa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban
ajánlja könyveit és lapjait
Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház
ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogköcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletet szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514. Főszerező telefonja 55.

Szent-László-nyomda részvénytársaság Nagyvárad.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.
Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektrotechnikai
cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungsram-égők, villanyvasa-
lók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.
Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítól váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logköcsönöket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapírokra.

Szent László
Püspök gyógyfürdő
Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes
forrása 42°C Kénes hőforrását már
300 év óta használják bámulatos gyógy-
hatással köcsvény, csusz, csontbajok,
női betegségek és hasonló fájdalmas
betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos
park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen
és az összes szobákban. — Nagyszabasu
nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrás-
vizzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.
Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.